

В48818

ФС
Ш 44 (4) 1/1
Т 93

ПАВЛОТИЧНА

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ

7710177

ДРУГЕ ВИДАННЯ

НАЦІОНАЛЬНА
ПАРЛАМЕНТСЬКА
БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ

1 9 2 3

Л Ь В І В

КОРОТКИЙ ПАСПОРТ КНИГИ **348818**

Шифр **Фс ШНЧ/ЧУФ/Т93** Инв. № **2719177**

Автор **Тулчина А.**

Назва **В календарному оркестрі.**

Місце, рік видання **Львів 1923.**

Кіл-ть стор. **[2] 8с.**

-\\- окр. листів _____

-\\- ілюстрацій _____

-\\- карт _____

-\\- схем _____

Том _____ частина _____ вип. _____

Конволют _____

Примітка: **10.05.02. Деліт.**

B48818

ФС
Ш44(4Укр)
Т93

ПАВЛОТИЧНА

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ

2410177^н

ДРУГЕ ВИДАННЯ

НАЦІОНАЛЬНА
ПАРЛАМЕНТСЬКА
БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ

1 9 2 3

Л Ъ В І В

ДОСІ ВИЙШЛИ ТАКІ КНИЖКИ
ПАВЛА ТИЧИНИ:

СОНЯШНІ КЛАРНЕТИ ---

І. видання Київ 1918. „Сяйво“.

ІІ. видання Київ 1920. „Друкарь“.

ПЛУФ --- Київ 1920. „Друкарь“.

ЗАМІСЦЬ СОНЕТІВ і ОКТАВ ---

Київ 1920. „Друкарь“.

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ --

І. вид. Харків 1921. Держ. Вид.

ІІ. в. Львів 1923. „Нова Культура“.

ЖИВЕМ КОМУНОЮ —

Харків 1922. Держ. Видавн.

ЗОЛОТИЙ ГОМІН (три перші збір-

ки в одному томі) — Львів 1921

„Новітня Бібліотека“.

СКОВОРОДА — уривки з симфонії

— Львів 1923. „Нова Культура“.

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ.

I.

Благословенні:
матерія і просторинь, число і міра!

Благословенні кольори і тембри і огонь,
огонь, тональність всього світу.
Огонь і рух, огонь і рух!

Дух, що пройняв єси все,
Хто ти єсть?

Чи звать тебе спокоєм? вітром?
сліпою силою машин?
Чи слухом атомів, ігрою порошин?
Ти перед всім світом руки звів немов
перед пюпітром, — тло
пропеллерами загуло,
хаос у танці завертіло
і десь тромбонами в бездонних
корідорах оддало...

Тьми тем тіл, часток неспаяних самотно забреніло:
Скоріш, скоріш
одне з одним,
орбітно-плавко упадім
скоріш!

Мільйони сонцевих систем
вібрують, рвуть і гоготять.
Комети ржуть і басько мчаться,
і океани над океанами шумлять.

Тьми тем тіл, часток неспаяних
спіралять вниз, убік, у стелі..
Огні! огні!

І плачуть і співають промені у далені
 немов віолончелі...
 Дух, що пройняв єси все,
 Хто ти єсть?

II.

Я дух, дух вічності, матерії, я мускули переодосвітні.
 Я часу дух, дух міри і простору, дух числа.
 Біжать річки аеролітні
 од одного мого весла...
 Я дух-рушій, я танк-такт, автомобілів хори.
 Моторами двигтять мій двір-гараж.
 І я так легко, мов дітей на пляж,
 веду титанів у простори.
 Поверх над поверхом на воді,
 розміщаю системи,
 вкладаю думи молоді,
 даю їм теми.
 І от уже летять,
 через потоки плинуть.
 Аж поки не потонуть —
 не встану, не піду.
 Летіть, летіть до сонць, керуйте,
 керуйте в круглий дах!
 Скликайте всіх і федеруйте,
 розносьте гасла по світах!
 Не надавайте значіння Сатурновим вінцям
 доволі жить для себе, черство! —
 Усім планетам, всім сонцям
 свобода, рівність і братерство!
 І от уже летять,
 через потоки плинуть.
 Аж поки не потонуть —
 не встану, не піду.
 Я дух, дух вічності, матерії, я мускули переодосвітні,
 Я часу дух, дух міри і простору, дух числа.
 Біжать річки аеролітні
 од одного мого весла..

III.

В космічному оркестрі
 підвладно все одній руці.
 Немає меж... і де кінці,
 що ставили б сонцям семестри
 у голубому молоці?

Пливе етер, струмує вітер,
 джерела бють нових поем,
 встають сузірря в формі літер
 з навколо сяючим огнем...

І що там час? і що там вік?
 і що поняття „вдень“, „уранці“?
 Червоний крик, кривавий крик,
 Червоних сонць протуберанці!

Нема там смутку, суму-гніту,
 чужий системам егоїзм.
 Там кожен зна свою орбіту,
 закон-закон — соціалізм.

Там кожен зна свої одміни:
 супутник-друг-товариш-брат.
 І кожен світ аеростат
 іде назустріч що-хвилини.

Один впаде, другий іскриться,
 і то без краю й без кінця.,
 І ні планети ні сонця
 не мають права зупиниться.

В космічному оркестрі
 Підвладно все одній руці.
 Немає меж.. і де кінці,
 що ставили б сонцям семестри
 у голубому молоці?

IV.

Що наші сльози і зойки і крики?
 Що всі драми землі в трагедії Космоса?

Вічно юний, первісний і дикий,
 Творець, на власнім творі розіпятий, —
 Це він на незглибній глибині шаліє й казиться
 без берегів!

Легені його бурі видихають!
 Серце обняло б найменший атом!
 А мозок думку динамітно рве!
 Безумний корабель, нагрудений вітрилами,
 якор, що в пісні над безоднями заякорить не може —
 це він прометейно в майбутнє ридає
 і не вертається ніколи.

Ринуть сльози,
 води океанам ринуть і розбиваються об вічність.
 Бризки одскакують, сиплються!
 Бризки, мов іскри з під кресева!
 Бризки далеким світам!

Скажіть: що сонць системи, як не бризки?
 Скажіть: що земля, як не крапка?
 І вся людськість хіба не єсть інфузорії

(пожирай, пожирай себе в краплі води)?
Під парасолькою власної атмосфери,
під хмарами дурману і брехні
земля плакав душі парасольні,
які ніколи не розберуться в мапі Космоса.
Мозок їх ледве ворухить віками угноєну грядку.
Століття чергової омани злегка притрусять канаву
забобонів,
а там ізнову випари й туман,
а там ізнову війни і тюрма.
І нечислимі панахиди під дахом парасольки — мов
над болотом комарі...

О людськість! О гордість скрупульозна!
Чи ти коли дивилася в вічності телескоп?

V.

На берегах вічності ходить сонце,
ходить сонце в шлеях.
Натягне віз —
і всі планети в екстаз
Не кисніть, люде, по-під тинню,
не плачте од дрібних образ.

На берегах вічності ходить сонце,
ходить сонце в шлеях.
Люде, любіть землю.
Поети, у Космос ведіть.
Як на планетах барикади —
всесвіту болить.

На берегах вічності ходить сонце,
ходить сонце в шлеях.
Од сонця кожна планета вагітна.
Планета планеті рівна, привітна
од сонця.

Орбіта кожної і льот по її силі
(Гаснуть інертні, тухнуть безсилі) —
Угору — вниз, угору — вниз!
І оддаються луни,
і всі системи, мов комуни,
що узяли кос-федерації девіз —
Угору — вниз...
Люде, любіть землю!
Поети, у Космос ведіть!
А у Космос шлях —
жить!

На берегах вічності ходить сонце,
ходить сонце в шлеях.

VI.

Мов пущене ядро з гармати
земля круг сонця творить цикль.
Тюпцем круг неї лисий місяць, —
беззубо дивиться в монокль.

О, скільки на землі беззубих,
боятися сонця і води...
Роди нам, земле, юних серцем,
о земле, велетнів роди.

Народи йдуть, червоно мають:
свободі путь, свободі путь.
І кровю землю напаяють
і знов у землю тліть ідуть.

Але на зміну їм — у муці
другі встають під дзенькіт куль,
що движуть сили революцій
в новий октябрь, новий іюль.

Вставай, хто серцем кучерявий.
Нова республіко, гряди.
Хлюпни нам, море, свіжі лави.
О земле, велетнів роди.

Мов пущене ядро з гармати
земля круг сонця творить цикль.
Тюпцем круг неї лисий місяць —
беззубо дивиться в монокль.

Дивись, дивись, нема поради,
нема тепер шляху до мас.
Цвіли колись твої декади,
поки ти жалко не погас.

Горіть же всі, хто кучерявий!
Нова республіко, гряди!
Хлюпни нам, море, свіжі лави!
О земле, велетнів роди!

VII.

Недокровна планета круг сонця сохла
і заражала простори світів.
Сонце в артерії землі пригоршні вогню сипало —
от звідки кров.
Ах, кров завжди, у ріжній дозі,

і кожна боротьба похожа на свій вік, —
 Тайная Вечеря.
 Гільєтинні дні.
 Аероплань, душе моя, аероплань,
 не знижуйся, не падай.
 Хіба одну тебе обурює — людина-звір, жорстокість
 і брехня?

Хіба не в усіх розстріляні серця?
 І тисячі закопаних живими в землю—хіба це не вони
 що-ночі криком душу распинають:
 О помсти, помсти. Кров за кров.
 Кого карать? Сонце, що в артерії землі пригоршні
 вогню сипле?

Землю, що без гною негодна родить?, —
 Не перший в нас Христос: не останній Робесп'єр,
 а кров завжди, у ріжній дозі,
 і кожна боротьба похожа на свій вік.
 Міріяди світів тіж самі гасла потрясають.
 Пролетар - вулкан спинить свій гнів не може,
 і капітал в обхід канали прорива.
 Бачу —
 Михайличенко й Чумак, ростерзані зубами не багнетами.
 лежать в крові і дивляться на нас із невідомої планети
 і радіо ще теплий мозок посилав:
 ми й тут так само йдем на смерть —
 за всіх на смерть —

VIII.

Людськість промовляє
 Трьома рострубами фанфар:
 Шевченко — Уїтман — Верхарн.
 Мов кабелі од нації до нації:
 Потужно революції диктують на землі:
 Шевченко — Уїтман — Верхарн.

Включайтесь, дроти,
 Надходьте, поети,
 Демократії совість,
 Демократії вість.
 Хай оселедцю й шараварам сліпі докручують на ліру
 „Страшний суд“ —

Наш страшний суд прийшов.
 (Над нами тінь херувима,
 благословенна путь —
 яка музика невловима, —
 пропеллери гудуть)..
 Наш страшний суд прийшов.
 Це ж він укинув борозну, якої звик не переореш.

Це ж він нам плюнув у Дніпро
 і розділив на двоє.
 (Над нами тінь херувима,
 Благословенна путь —
 яка музика невловима —
 пропеллери гудуть...)
 Бють гармати і детонують всі кінці землі.
 Материки колються, провалюються царства,
 і бурі на кладовищі народів наче сурми.
 Гугняві гобої, генії печерні, поети на межі,
 долучить свого голосу до голосу сурм.
 Людськість промовляє
 Трьома рострубами фанфар:
 Шевченко — Уїтман — Верхарн.

ІХ.

Колись цвіли сади Семіраміди,
 і одбігало з Нилу сто двадцять рівчаків,
 і подавали воду в поле і на гору,
 а для нудьгуючої цариці робили дощ.
 І все це руками рабів.
 Руками рабів...

Чому ж ми, прокляте покоління,
 чому ж ми не можемо ніяк зійтись,
 не можем стати до роботи
 і оновити землю?

(Тісніше станьте, сильні духом,
 під прапором одним.)
 Невже ярмо на нас одвіку?
 Невже царі, тюрма і гніт?
 Невже знесилля і покора
 і арештанське тавро?

Хто, хто засміявся у Європі,
 кого на кутні узяло,
 що ми тут з голоду здихаєм,
 а не даємся ворогам?

(Тісніше станьте, сильні духом,
 під прапором одним.)
 Так, так, ми пухнемо без хліба.
 Надія наша — діти — мруть.
 Та голод — революції язик.
 А що, як вдарить вам іззаду
 всесвітній робітник? —

Хто, хто, засміявся у Європі,
кого на кутні узяло,
що ми тут з голоду здихаєм,
а не даємся ворогам?

X.

В царях знайшли свою опіку і рідню,
в буржуазії власний спокій, лінь і сон...
Це ж ви Республіку пошили у брехню,
і безоглядно повтікали за кордон.

В крові змішались межі, кілля і ножі
за власницьке, за „рідне“, за своє...
Смішні чужим, своїм пролетарям чужі, —
це ж вам, недоноскам, в обличчя час плює.

В Європі, в тій пивній, на сміх усім, на страм
манжетно дипломатите, — шумить винце...
І міряєте степ родючий, наче крам,
за еполети, за підмогу, за слівце..

Надієтесь? На тьму, на забобони мас?
А звідки ж то річки, що ваші греблі рвуть?
Чиї бажання — бачить правду без прикрас,
збагнуть закон життя, життя створить без пут?

Надієтесь? Сконайте, здохніть у пивних,
щоб ваші й кости перетрухли й поцвіли.
Нащо ви темних піддурили і сліпих?
Нащо ви брата проти брата підняли?

Сакви надіньте й жалко руку простягніть, —
ще може знайдеться дурний царьок,
що прийде рятувать вас і народ душить
і визволять за ласий, за чужий шматок.

Сакви надіньте — може в руку хто подасть,
поплаче з вами, і згадає, і зітхне,
як ви жили колись, як купували власть
і як тепер од вас нестерпним трупом тхне...

Надійтеся... Пяніть себе в своїй брехні.
ми підемо вперед — історія не жде.
Народи, встаньте! — зайнялись нові дні,
Інтер-Республіка, Республіка іде!

В и д а в н и ц т в о
НОВА КУЛЬТУРА.

ВИДАНО ДОСІ ТАКІ КНИЖКИ:

1. Павло Тичина:
СКОВОРОДА.
2. Вільгельм Лібкнехт:
ПАВУКИ ТА МУХИ.
3. Н. Ленін:
СВІТОГЛЯД К. МАРКСА.
4. П. Тичина:
ВКОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ.

ГОТУЄТЬСЯ ДО ДРУКУ:

5. Олександр Блок:
ДВАНАЦЯТЬ.
Перекл. В. Бобинський.
-
-

**ВИДАВНИЦТВО
НОВА КУЛЬТУРА
ЧЕТВЕРТА КНИЖКА**

З „Новочасної друкарні“, Львів, Панська 21.

B 48818